

PAPER DETAILS

TITLE: Üniversite Öğrencilerinin Klasik Gitar ile İlgili Bilgi ve Tutumları

AUTHORS: M KAAN KASAR,SADIK YÖNDEM

PAGES: 0-0

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/217329>

MUĞLA ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN KLASİK GİTAR İLE İLGİLİ BİLGİ VE TUTUMLARI

M.Kaan KASAR*

Sadık YÖNDEM**

ÖZET

Bu araştırma, Muğla Üniversitesi Öğrencilerinin, “Klasik Gitar” hakkındaki bilgi ve tutumlarını ölçmek ve bunları belirleyen eğitsel ve sosyal etkenleri incelemek amacıyla hazırlanmıştır. Öğrencilerin bilgi ve tutumlarının ölçülmesi için bir anket hazırlanmış ve 182’si erkek öğrenci, 118’i kız öğrenci olmak üzere, mesleki müzik eğitimi almayan 300 öğrenciye uygulanmıştır. Elde edilen veriler ortalama, frekans ve yüzde tablolarına dönüştürülmüş, bazılarına varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen veriler ve analiz sonuçları, üniversite öğrencilerinin klasik müziğe karşı genel olarak olumlu bir tutum içinde olduklarını, fakat gitarın pop müzik içindeki kullanımını (pop gitar), klasik müzik içindeki kullanımından daha olumlu gördüklerini ortaya koymuştur. Bununla birlikte öğrencilerin gitarın klasik müzik içindeki kullanımıyla ilgili yeterince bilgi sahibi olmadıkları ve klasik gitarı daha çok pop müzik içinde kullanılan bir enstrüman olarak tanıdıkları anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Gitar, Gitar Eğitimi, Müzik Eğitimi, Pop Müzik

Classical Guitar Knowledge and to Take into Consideration of Attitude Muğla University Students

ABSTRACT

This investigation paper prepared for classical guitar knowledge and to take into consideration of attitude and educational also investigate of social factors of Muğla University Students. The questionnaire prepared for to evaluate of the students knowledge and the consideration of their attitude on the group of 300 students which are 182 men and 118 women also they are a group of uneducated professional music. Average, frequency and percentage tables were prepared from the obtained data and some of them applied the variance analysis. The obtained data and results of analysis showed that the university students were generally positive attitude to classical music but they are the usage of the guitar (pop guitar) more positive in the pop music according to usage of the classical music. However, they weren’t enough well-informed usage of the guitar in classical music and they were accepted the classical guitar as a musical instrument more used in the pop music.

Key Words: Classical guitar, Guitar education, Musical education, Pop music.

GİRİŞ

Gitar, gerek çok sesli müzik yapmaya elverişliliği, gerek eşlik çalgısı özelliği, gerekse taşınabilirliği ile diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de çok yaygın bir enstrümandır. Fakat, gitarın klasik müzik içindeki kullanımının, ülkemizde yeterince tanındığını söylemek güçtür. İncelenen araştırmalardan da anlaşılmıştır ki, ülkemizdeki örgün eğitim kurumlarında verilen genel müzik eğitimi içerisinde çalgı eğitimi yeterli düzeyde değildir. “Okul müzik

* Öğr. Gör., Muğla Üniversitesi

** Yrd. Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi

eğitiminde, çalgı eğitimine yönelik mevcut programlar incelendiğinde, klasik gitardan yararlanabilme şeklinin, çalgının taşıdığı avantajlar ve duyulan ilgi doğrultusunda ihtiyaca cevap vermekten çok uzakta gerçekleştiği görülmüştür” (Halvaşı, 1999:228).

Bu duruma rağmen, gitarın halk arasında yaygın olmasında, pop müziğin ve medyanın büyük payı vardır. Medyanın, küreselleşen dünyanın gelişmekte olan ülkelere etkisi büyüktür. Kökeni Amerikan caz ve blues müzigine dayanan pop müziğin, zaman içinde dünyanın büyük bir kesiminde popüler olmasında, radyo ve televizyon önemli rol oynamıştır. Bugün ülkemizde de en çok dinlenen müzik türü olan pop müzik parçalarının başarı kriterlerinden en önemlisinin, adından da anlaşıldığı gibi popüler olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bir parçanın popüler olabilmesi, onu dinleyecek, diğer bir deyişle tüketecek kitlenin beklentilerini karşılamasıyla mümkündür. Tüketicinin beklentileri, üretilen müziğin kalitesini belirlemektedir. Tüketicinin beklentilerinin belirleyicisi ise eğitim düzeyidir.

Ülkemizde örgün eğitim kurumlarında verilen müzik eğitiminin yeterli olduğunu söylemek güçtür. Dolayısıyla örgün müzik eğitimi içinde verilmesi gereken müziksel beğeni eğitimi de yetersiz kalmaktadır. Bu eksikliği ise yaygın eğitim kurum ve kuruluşları, özellikle de bu kuruluşlardan en etkilileri olan radyo ve televizyonun kapattığı söylenebilir. Özel radyo ve televizyon kuruluşlarının, yayınlacakları müzikleri seçerken, sanatsal kaygıdan çok, ticari kaygılar götüğü göz önüne alınırsa, halkın beğenisini ticari kaygıyla onlara sunulan müziklerin oluşturduğu söylenebilir.

Gitarın değişik müzik türlerinde farklı kullanım şekilleri ve farklı çalım üslupları vardır. Bu kullanım şekilleri ve üsluplar, gitarın geçmişten gelen gelişim sürecinde icracıların beklenti ve ihtiyaçlarına göre şekillenmiştir. İlk çağlardan beri Sümerliler, Eski Mısırlılar, Asurlar, Babilliler, Yunanlılar ve Romalılarda rastlanan ‘Lut’ diğer ismiyle ‘Lavta’ gitarın öncüsü olarak bilinen enstrümanlardan biridir. “Armut şekilli gövdesi ve bombeli sırtı ile lavta Araplara ait “ud” un akrabasıdır” (Chapman, 1999).

“Gıtara benzer enstrümanlar 12. ve 13. yüzyıl Fransa ve İspanya katedrallerindeki kabartmalarda da görülmüştür. Bu enstrümanlar İspanya’da **guitarra morisca** ve **guitarra latina** olarak iki ayrı adla bilinmektedir”(Yöndem, 2003).

“Gıtar büyük zaferine 17. yüzyılda ulaşmıştır. Bu durum o yüzyıldan günümüze kadar gelmiş çok sayıdaki gitar bestelerinden anlaşılmaktadır. 17. yüzyılda gitar, kralların saraylarına, zengin ailelerin salonlarına girmiş, sosyetenin geniş kitlelerine hitap etmeye başlamıştır” (Elmas, 1994).

“Klasik gitar 18. yüzyılda bazı önemli besteciler sayesinde gelişmeye başlamıştır. D. Aguado, M. Giuliani ve F. Sor gibi sanatçılar belirgin bir teknik virtüözüte gerektiren müzik eserleri üretmişlerdir” (Chapman, 1999).

19. yüzyıl boyunca gitarın popülerliği artmış, yeni çalım teknikleri geliştirilmiş ve repertuarına yeni parçalar eklenmiştir. İspanyol besteci ve gitarist Fransisco Tarrega hem icracı hem de eğitmen olarak o güne kadar klasik müzik içinde bestelenmiş birçok eseri gitara uyarlamıştır. Aynı zamanda yeni bir gitarist kuşağı yetişmiştir. Daniel Fortea (1878-1953), Domingo Prat (1886-1944), Emilio Pujol (1886-1980), Miguel Llobet (1878-1938) onun öğrencileridir” (Elmas,1994).

Klasik müzik içinde gerek yapısal gerek teknik açıdan gelişen gitar 20. yüzyıla gelindiğinde ilerde pop müzik olarak anılacak olan müzik türlerinde kullanılmaya başlanmış ve ses düzeyinin büyük gruplara erişebilmesi için yapısal değişiklikler yapılmış, elektrik donanımları eklenmiştir.

Türkiye’de gitar başlangıçta pop müzikte kullanımıyla tanınmıştır. Elmas’a göre(1994) “Türkiye’de gitar önceleri sadece eğlence müziğinde kullanılan bir çalgı olmuş, daha sonra az sayıda da olsa konser vermeye gelen yabancı gitaristler, radyo yayınları, çeşitli vesilelerle yurtdışına gidip gelen müziğe yatkın kişilerin getirdiği plak ve notalar, klasik gitarın ülkemizde yaygınlaşmasına neden olmuştur”. Bundan da anlaşılmaktadır ki klasik gitarın ülkemizdeki tanıtımı yine yaygın eğitim organlarıyla mümkün olmuştur. 1930’lu yıllarda Türkiye’deki bilinen ilk gitar hocası olarak Andrea Paleologos’un (1911-1997) İstanbul’da verdiği çeşitli konserler ve dersler aracılığıyla klasik gitarın ülkemizdeki temelleri atılmıştır.

1977’de Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı’nda, 1983’te de Marmara Üniversitesi Müzik Eğitimi Bölümü’nde klasik gitar eğitimi verilmeye başlanması da Türkiye’de klasik gitar eğitiminin örgün eğitim kurumları aracılığıyla bilinçli, sistemli bir şekilde gelişmesini sağlamış ve yaygınlaşmasına destek olmuştur. Tüm bu gelişmelerin tarihlerine bakıldığında ülkemizde klasik gitarın 1970’lerde yaygınlaşmaya başladığı görülür. Bununla birlikte günümüze kadar yaygınlığı artsa da klasik gitar müziği ve çalım üslubu ülkemizde yeterince tanınmamaktadır. Ülkemizde gitar çalım üsluplarından belli iki şekli daha çok ilgi görmektedir. Bunlar gitarın pop müzik içinde kullanılış şekilleri olan armonik ritimsel eşlik ve tek sesli melodik çalma üsluplarıdır.

Klasik gitarda ise çalım üslubu açısından hem sol el parmakları hem de sağ el parmakları çok daha aktiftir. Klasik gitar müziği armonik kurallara göre iç içe geçmiş ezgiler bütününden oluşur. Bu şekilde çok sesli bir ezgiyi çalabilmek için hem sağ el parmaklarının hem de sol el parmaklarının tümü aynı

anda karmaşık bir sistemle kullanılır. Böyle bir çalım yetisine ulaşmak için de düzenli, disiplinli ve nispeten uzun bir öğrenim süreci gerekir.

Klasik gitar; terimi ülkemizde iki şekilde kullanılmaktadır. Bunlardan birincisi; sadece gitarın yapısal olarak biçimini, çeşidini ifade etmekte, ikincisi ise hem çeşidini hem de çalım üslubunu ifade etmektedir. Klasik gitarın klasik müzik içindeki kullanımından haberdar olanlar ya da bu yönde eğitim alanlar, bu terimi hem şekilsel hem de çalım üslubunu tarif eden içerikte kullanmakta, diğerleri ise sadece biçimsel içerikte kullanmaktadırlar.

Gitarın pop müzik içindeki kullanılışı ve çalım üslubunu ifade etmek için son zamanlarda kullanılan “pop gitar” terimi iki çalım üslubu arasındaki farkın yeterince bilinmemesi dolayısıyla henüz işlevini tam olarak yerine getirememektedir. Adından da anlaşıldığı gibi pop (popüler) müziğin yaygınlığı klasik müziğe oranla daha fazladır. Dolayısı ile pop gitar çalanların sayısının da klasik gitar çalanlara oranla daha fazla olduğu varsayılabilir. Fakat bu konuda ülkemizde yapılmış bilimsel araştırmalara pek rastlanmamaktadır. Tüm bu soruların cevaplanabilmesi için, gitar çalmak isteyenlerin tercihlerini yaparken her iki müzik türü hakkında ne derece bilgili oldukları ve gitarın bu müzik türleri içindeki kullanımından ne derece haberdar oldukları belirlenmelidir.

Problem

Muğla Üniversitesi öğrencilerinin “klasik gitar” hakkındaki bilgi ve tutumları.

Bu araştırmada problem cümlesini çözmek amacıyla aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

1. Öğrencilerin, klasik müzikle ilgili tutumları ne yöndedir?
2. Öğrencilerin klasik gitar ve pop gitarla ilgili tutumları ne yöndedir?
3. Öğrencilerin klasik gitarın müzik türlerine uyumuna yönelik tutumları ne yöndedir?
4. Öğrencilerin klasik gitar öğrenmeye yönelik tutumları ne yöndedir?
5. Öğrencilerin klasik gitarla ilgili kavram, eser ve sanatçılar hakkında bilgileri ne düzeydedir?
6. Öğrencilerin müzik türlerine ilişkin bilgileri ile klasik gitar bilgileri arasında ilişki var mıdır?

Amaç

Bu araştırmanın amacı; üniversite öğrencilerinin klasik gitar hakkındaki bilgi ve tutumlarını belirlemek, bu bilgi ve tutumları belirleyen unsurları ortaya koymak ve klasik gitarın ülkemizdeki gelişimine katkıda bulunmaktır.

Sınırlılıklar

2005-2006 öğretim yılında Muğla Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerden mesleki müzik eğitimi alanlar dışındaki öğrenciler ile sınırlıdır.

Araştırma içeriğindeki müzik türleri Türkiye'deki geleneksel ve batı kökenli temel türleri ile (Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği, Klasik Müzik, Pop Müzik) sınırlıdır. Araştırma içeriğindeki "pop müzik" türleri batı kökenli çeşitlerle sınırlıdır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma anket temelli betimsel (nitel) ve nicel bir araştırmadır. Araştırma yöntemi, (betimsel araştırma yöntemlerine uygun olarak, örneklemin klasik gitar hakkındaki bilgi ve tutumlarının ölçmek üzere geliştirilmiş olan) anket yoluyla veri toplama ve bu verilerin istatistiksel analizine dayanmaktadır.

Örneklem

Araştırmanın örneklemini, Muğla Üniversitesi'nin çeşitli fakültelerinde 2005-2006 öğretim yılında öğrenim gören öğrencilerden seçkisiz yolla belirlenen toplam 300 öğrenci oluşturmaktadır. Bunlardan 182'si (% 60.7) erkek öğrenci, 118'si (%39.3) kız öğrencidir. Öğrencilerin yaş ortalaması $X=21.40$ ve $SD = 1.60$ dır. Yaş grupları 17 ve 30 arasında değişmektedir. Öğrencilerin %3'ü Ege bölgesinde, %18'i Akdeniz, %16'sı İç Anadolu, %10,7'si Marmara, %10,7 'si Karadeniz, %6,7 'si Güney Doğu Anadolu ve %5,3'ü ise Doğu Anadolu bölgelerinde doğmuştur.

Tablo 1: Katılımcıların Çevresinde Müzikle Uğraşan Kişilerin Varlığına Göre Dağılımı

	Var		Yok		Cevapsız		Toplam
	n	%	n	%	n	%	n
Ailede müzik ile uğraşan.	56	18,7	228	76,0	16	5,3	300
Çevremde müzikle uğraşan	188	62,7	92	30,7	20	6,6	300
Ailede gitar çalan.	31	10,3	253	84,3	16	5,4	300
Çevremde gitar çalan	215	71,7	68	22,7	17	5,6	300

Görüldüğü gibi katılımcıların büyük bölümünün ailesinde müzikle uğraşan ve gitar çalan kimse yoktur. Fakat çevresinde müzikle uğraşan ve gitar çalan kişi ya da kişilerin büyük çoğunlukta olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Öğrencilerden Gitar Çalmayı Bilenlerin Dağılımı

	n	%
Hiç bilmeyenler	252	84,0
Amatör düzeyde bilenler	35	11,7
Orta düzeyde bilenler	8	2,7
İyi derecede bilenler	2	0,6
Profesyonel düzeyde bilenler	0	0
Cevapsız	3	1,0
Toplam	300	100

Tabloya göre öğrencilerin % 84'ü gitar çalmayı hiç bilmemektedir. % 11,7'sinin gitar çalmayı amatör düzeyde bildikleri, 2,7'sinin orta düzeyde bildikleri, % 0,6'sının ise iyi derecede bildikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 3: Öğrencilerin Aldıkları Gitar Eğitiminin İçeriği

	n	%
Klasik gitar eğitimi	16	47,0
Pop Gitar eğitimi	18	53,0
Toplam	34	100

Tabloya göre öğrencilerden gitar eğitimi almış olanların % 47'si klasik gitar eğitimi, % 53'ü ise pop gitar eğitimi almıştır. Bu da gösteriyor ki gitar eğitimi alanların yarısından fazlası pop gitar eğitimi almıştır.

Veri Toplama Yöntemi

Bu araştırma için gerekli veriler araştırma temel problemlerine dayanılarak ilgili kaynakların taranması ve uzman görüşleri alınarak hazırlanan ve toplam 42 sorudan oluşan anket yoluyla elde edilmiştir. Anketin temel amacı öğrencilerin klasik gitar ile ilgili genel tutumları ve klasik gitar hakkındaki bilgi düzeylerini ölçmektir. Ankette ayrıca öğrencilerin klasik gitar ile ilgili bilgi ve tutumlarını etkileyebileceği düşünülen bazı temel değişkenlerle ilgili sorularda bulunmaktadır. Son olarak katılımcıların yaş, cinsiyet, doğum yeri gibi demografik bilgilerini ölçen sorular yönetilmiştir.

Ankete son halini vermek için, temel araştırmaya katılmayan 10'u kız 10'u erkek olmak üzere seçmeli gitar dersi alan 20 kişilik bir örneklem (yoğunlaştırmış grup) kullanılmıştır. Bunun için, bu grupta önce anket formları dağıtılmıştır. Daha sonra, araştırmacının koordinatörlüğünde her bir anket

maddesinin üzerinde anlaşılabilirliği, yazım düzeneği, soruların zor ve kolay olup olmadığı yönünde tartışma yürütülmüş ve katılımcılardan geribildirim alınmıştır. Katılımcıların öneri ve eleştirileri dikkate alınarak ankete son hali verilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Verilerin çözümlemesinde “SPSS-11” istatistik paket programı kullanılmıştır. Anketlerden elde edilen veriler sayısal parametrelerle programa girilerek analiz edilmiş ve sayısal veriler halinde tablolar oluşturularak yorumları yapılmıştır

BULGULAR

Katılımcıların klasik müzikle ilgili tutumlarını belirlemek için sorulan sorulara verdikleri cevapların ortalama ve standart sapmaları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4: Öğrencilerin Klasik Müzikle İlgili Tutumlarının Ortalama ve Standart Sapması

	N	X	SD
Kolay anlaşılır	276	1.83	0.93
Eğlenceli	270	2.22	1.02
Dinlendirici	278	2.97	0.92
Zengin	268	2.69	0.84
Derin	269	2.78	0.92
Huzur verici	263	2.99	0.91
Güçlü	263	2.48	0.96
Sığ	263	1.65	0.87
Zayıf	263	1.41	0.91
Sert	267	1.20	0.93
Sıkıcı	269	1.23	1.06
Ağır	266	1.97	1.10

Katılımcıların klasik müzik ile ilgili tutumlarının genel olarak olumlu yönde mi, olumsuz yönde mi olduğunu ortaya koymak için, olumlu ve olumsuz tutum maddeleri ortalama değerleri hesaplanmıştır. Olumlu tutumlar kolay anlaşılır, eğlenceli, dinlendirici, içerik olarak zengin, derin, huzur verici ve

güçlü (7) olarak; olumsuz tutumlar ise zayıf, sert, sıkıcı ve ağır (5) olarak gruplanmış ve bu iki grubun ölçek olarak güvenilirlik derecesini belirlemek için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. Olumlu tutum ölçeğinin Alpha değeri = 0.85 ve olumsuz tutum ölçeğinin Alpha değeri = 0.59 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler genel olarak kabul edilebilir güvenilirlik katsayılarıdır. Olumlu ve olumsuz tutumların ortalama ve standart sapma puanları tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5: Öğrencilerin Klasik Müzik İle İlgili Tutumlarına İlişkin Olumlu ve Olumsuz Ölçek Gruplarının Ortalama ve Standart Sapması

	N	X	SD
Olumlu	245	2.57	0.67
Olumsuz	246	1.49	0.60

Tablodan görüldüğü gibi katılımcıların klasik müziğe ilişkin tutumları daha çok olumlu yöndedir, $t(1, 229) = 15.18$ ($p \leq 0.05$).

Öğrencilerin, klasik gitarla klasik müzik icra etme isteğinin ön koşulu olarak klasik müzikle ilgili tutumlarının olumlu yönde olması gerektiği göz önünde bulundurulduğunda, tutumlarının klasik gitar çalmayı öğrenmelerini engelleyici yönde olmadığı sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 6: Öğrencilerin Klasik Müziği Sevme Durumlarının Ortalama ve Standart Sapması

	N	X	SD
Klasik müziği seviyorum	273	2.43	1.20

Tabloya bakıldığında “(0-4) arasında beş kademeden oluşan seçeneklerin ortalamasının 2.5 olduğu göz önünde bulundurularak” öğrencilerin klasik müziğe karşı orta derecede sevgi besledikleri söylenebilir

İkinci soruya ilişkin bulgular

Tablo 7: Öğrencilerin Klasik Gitar ve Pop Gitara İlişkin Tutumlarının Ortalama ve Standart Sapmaları

	N	X	SD
Klasik Gitar Zevkli	255	2.69	0.90
KG Öğrenimi kolay	220	1.70	0.94
KG Yaygın	251	2.19	1.07
KG Eğitim gerekli	261	3.26	0.85
KG Seviliyor	247	2.77	0.95
Pop Gitar Zevkli	267	3.21	0.68
PG Öğrenimi kolay	220	2.05	0.99
PG Yaygın	264	2.99	0.94
PG Eğitim Gerekli	265	3.27	0.78
PG Seviliyor	267	3.34	0.78

Katılımcıların klasik gitar ve pop gitar hakkındaki tutumları arasında fark olup olmadığını test etmek için, her bir tutum maddesi eşleştirilmiş “t” testiyle karşılaştırılmıştır. Katılımcıların pop gitar ve klasik gitar eğitiminin gerekliliği konusundaki tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark çıkmamıştır, $t(1, 245) = 0.07$, $p = 0.94$ ($p \leq 0.05$). Diğer konularda ise anlamlı farklar bulunmuştur. Buna göre, katılımcılar klasik gitar ile karşılaştırıldığında pop gitarın daha zevkli olduğunu, $t(1, 242) = -7.64$; öğreniminin daha kolay olduğunu, $t(1, 199) = -4.65$; daha yaygın olduğunu, $t(1, 237) = -8.13$ ve daha çok sevildiğini, $t(1, 235) = -7.68$, düşünmektedirler. Bundan da öğrencilerin pop gitara karşı klasik gitardan daha olumlu tutumlara sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Üçüncü soruya ilişkin bulgular

Tablo 8: Öğrencilerin Klasik Gitarın Müzik Türlerine Uyumuna İlişkin Görüşlerinin Ortalama ve Standart Sapması

	N	X	SD
Türk Halk Müziği	290	1,60	1,15
Türk Sanat Müziği	288	1,07	1,02
Pop Müzik	300	3,60	0,64
Klasik Müzik	286	1,79	1,33

Katılımcıların müzik türlerine gitarın hangi oranda uyduğuna ilişkin görüşleri arasında ortaya çıkan farkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını bulmak için, müzik türü bağımsız değişken ve gitarın uygunluğu ölçeği bağımsız değişken olmak üzere tekrarlayan varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Sonuçlara göre gitarın müzik türlerine uygunluk dereceleri arasında anlamlı farklar vardır, $F(3, 846) = 360.17$, $p = 0.001$ ($p \leq 0.05$). Bu anlamlı farkların hangi müzik türü üzerinden kaynaklandığını bulmak için Bonferroni Post Hoc testi yapılmıştır. Sonuçlar göstermiştir ki, katılımcılar gitarı en çok pop müziğe, en az ise Türk sanat müziğine uygun bulmuşlardır. Türk Halk ve Klasik müziğe uygunluğu bu iki grubun ortasında çıkmış, ancak uygunluk bakımından Türk Halk ve Klasik Müzik arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır $p = 0.35$ ($p \leq 0.05$).

Bu sonuçlar, öğrencilerin klasik gitarın (genel teknik gelişim sürecini içinde tamamladığı) klasik müziğe pop müzikten daha az uyduğunu düşündüklerini ortaya koymaktadır.

Dördüncü soruya ilişkin bulgular

Tablo 9: Öğrencilerin Gitar Çalmayı Öğrenmek İsteme Durumları

	n	%
Evet	200	66.7
Hayır	76	25.3
Cevapsız	24	8
Toplam	300	100

Tabloya göre katılımcılardan %66.7'si gitar çalmayı öğrenmek istediklerini, %25.3'ü ise istemediklerini bildirmişlerdir. % 8'i ise bir cevap bildirmemiştir. Bundan da ankete katılan öğrencilerin çoğunluğunun gitara karşı ilgili bir tutum içinde olduğu ve bu ilginin aktif olarak gitar çalmayı öğrenme isteğine dönüştüğü ortaya çıkmaktadır. İlginin yüksekliğine rağmen (200/300

kişi) gitar çalabilenlerin sayısının (45/300 kişi) düşük olması gitar eğitimi olanaklarıyla ilgili yetersizlikler olduğunu düşündürmektedir.

Beşinci Soruya İlişkin Bulgular

Tablo 10: Öğrencilerin “Klasik Gitar” Terimini Açıklayan Cümlelere İlişkin Görüşlerinin Ortalama ve Standart Sapması

	N	X	SD
Bir gitar çeşididir	276	2.37	0.90
Gitarın ilk ve özgün şeklidir	243	2.49	0.79
Klasik müzikte kullanılan gitardır	246	1.47	0.80
Pop müzikte kullanılan gitardır	257	2.19	0.14
Gitarın yaygın olan türüdür	259	2.64	0.08

Katılımcıların klasik gitar terimini (kavramını) açıklayıcı cümlelerden hangilerinin ne derece uygun olduğuyla ilgili düşünceleri (klasik gitarı nasıl tanımladıkları) arasında anlamlı fark olup olmadığını bulmak için tekrarlayan varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonucunda tanımlar arasında anlamlı farklar olduğu ortaya çıkmıştır. $F(4, 832) = 15.18, p = 0.001 (p \leq 0.05)$. Bu anlamlı farkların hangi tanımlamadan kaynaklandığını bulmak için Bonferroni Post Hoc testi yapılmıştır. Sonuçlara göre; klasik gitarın tanımı olarak sunulan ‘klasik müzikte kullanılan bir çalgıdır’ tanımı en az tanımlayıcı seçenek olarak görülmüştür. Katılımcıların diğer dört seçeneğin klasik gitar terimini ne derece açıkladığına ilişkin görüşleri istatistiksel olarak aynı düzeydedir.

Bu sonuçlardan da anlaşılacağı gibi klasik gitarın klasik müzik içinde kullanılan bir çalgı olduğu öğrenciler tarafından yeterince bilinmemektedir. Öğrencilerin klasik gitarla ilgili bilgi düzeylerinin ortaya konulabilmesi için bu sonuç ayrıca önem taşımaktadır. Bir terim ya da kavramın tanımlanmasındaki eksiklikler o terimin ya da kavramın yanlış kullanımına yol açabilir.

Tablo 11: Öğrencilerden Bir Klasik Gitar Parçası İsmi Bilenlerin Ve Bilmeyenlerin Dağılımı

	n	%
Evet	54	18.3
Hayır	233	77.7
Cevapsız	12	4.0
Toplam	300	100

Tabloya göre öğrencilerin % 18.3'ü klasik gitar parçası ismi bildiklerini, % 77.7'si ise bilmediklerini belirtmişlerdir. % 4'ü ise cevap vermemiştir.

Bu bilgiler ışığında katılımcıların büyük bir çoğunluğunun klasik gitar parçası ismi bilmedikleri ortaya çıkmaktadır. Bundan da öğrenciler arasında klasik gitar müziği hakkındaki ilgi ve bilgi seviyesinin düşük olduğu sonucu çıkarılabilir.

Tablo 12: Öğrencilerden Klasik Gitar Parçası Bilenlerin Yazdıkları Parça İsimlerinin Müzik Türlerine Göre Dağılımı

	n	%
Pop müzik parçası yazan	33	59,26
Klasik müzik parçası yazan	22	40,74
Toplam	54	100

Tabloya göre öğrencilerden klasik gitar parçası ismi bildiklerini belirtenlerden % 59.26'sı cevaplarında pop müzik parçası ismi, % 40. 74'ü ise klasik müzik parçası ismi belirtmişlerdir.

Bu da gösteriyor ki klasik gitar parçası ismi bildiği cevabını veren öğrencilerden yarıdan fazlasının klasik gitar parçası olarak nitelendirdiği parçalar pop müzik parçalarıdır.

Tablo 13: Öğrencilerin Klasik Gitar Sanatçısı Olarak Nitelendirdikleri Kişilerin Dağılımı

	n	%
Yaşar	152	50.70
Ege	150	50.00
Yalın	104	34.47
Doğan Canku	32	10.7
Hasan Cihat Öter	20	6.70
Ahmet Kanneçi	12	4.00
Safa Yeprem	9	3.00
Bekir Küçükay	5	1.70

Tabloya göre 300 katılımcının % 50.7'si klasik gitar sanatçısı olarak “Yaşar”, % 50'si “Ege”, % 34.47'si “Yalın”, % 10.7'si “Doğan Canku”, % 6.7'si “Hasan Cihat Öter”, % 4'ü “Ahmet Kanneçi”, % 3'ü “Safa Yeprem”, % 1.7'si ise “Bekir Küçükay” cevabını vermiştir.

Bu da gösteriyor ki öğrenciler klasik gitar sanatçısı olarak büyük bir çoğunlukla gitar çalan pop müzik sanatçıları görmektedirler. Ülkemizdeki klasik gitar sanatçıları büyük bir çoğunluk tarafından tanınmamaktadır.

Altıncı Soruya İlişkin Bulgular

Tablo 14: Öğrencilerin Türlere Göre Müzik Dinleme Sıklıklarının Ortalama ve Standart Sapması

	N	X	SD
Türk Halk Müziği	291	2.38	1.13
Türk Sanat Müziği	285	1.64	0.95
Pop Müzik	298	2.91	1.02
Klasik Müzik	288	1.22	1.04

Katılımcıların müzik tercihleri arasındaki farkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını bulmak için, müzik türü bağımsız değişken ve tercih ölçeği bağımsız değişken olmak üzere tekrarlayan varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Bu sonuçlara göre katılımcıların müzik dinleme sıklıkları arasında anlamlı farklar çıkmıştır, $F(3, 840) = 147.28$, $p = 0.001$ ($p \leq 0.05$). Bu anlamlı farkların hangi müzik türü üzerinden kaynaklandığını bulmak için Bonferroni Post Hoc testi yapılmış ve dört grup arasında anlamlı farklar bulunmuştur ($p \leq 0.05$). Sonuçlara göre tercih sırası: Pop Müzik > Türk Halk Müziği > Türk Sanat Müziği > Klasik Müzik).

Öğrencilerin müzik türlerine göre müzik dinleme sıklıkları ile müzik bilgileri arasında ilişki olup olmadığını tespit etmek için müzik türlerine göre müzik dinleme sıklık ölçeği maddeleri ile klasik gitar tanımlarına ilişkin görüşlerinin Pearson korelasyon hesaplamaları yapılmıştır. Analiz sonuçları “Tablo15”da sunulmuş ve tespit edilen anlamlı ilişkiler (*) ile işaretlenmiştir.

Tablo 15: Öğrencilerin Türlere Göre Müzik Dinleme Sıklıkları İle Klasik Gitar Tanımlamalarına İlişkin Görüşlerinin Korelasyonları

Müzik Türleri	Öğrencilerin Klasik Gitar Tanımlamalarıyla İlgili Görüşleri				
	Bir gitar çeşididir	Gitarın ilk ve özgün halidir	Klasik müzikte kullanılan bir çalgıdır	Pop müzikte kullanılan bir çalgıdır	Gitarın yaygın olan türüdür
Türk halk müziği dinleme sıklığı	-0.07	-0.02	0.02	-0.07	0.06
Türk sanat müziği dinleme sıklığı	-0.06	-0.03	0.03	0.03	0.10
Pop müzik dinleme sıklığı	0.10	0.12	-0.02	0.02	0.06
Klasik müzik dinleme sıklığı	0.02	0.10	0.07	0.10	0.13*

Tabloda da görüldüğü gibi müzik dinleme sıklıkları arasında yalnızca klasik müzik dinleme sıklığı ile klasik gitarın, gitar çeşitlerinin yaygın olan türü tanımlaması arasında anlamlı pozitif korelasyonlar tespit edilmiştir. Bu da klasik müzik dinlemenin klasik gitarın yaygın olduğu düşüncesini arttırdığını düşündürmektedir. Daha önceki verilerle ortaya çıkan öğrencilerin gitarın klasik müzik içinde kullanımından yeterince haberdar olmadıkları durumu göz önünde bulundurulduğunda klasik müzik dinleyenlerin gitarın klasik müzik içindeki kullanımından diğer müzikleri dinleyenlere oranla daha fazla haberdar oldukları sonucuna varılabilir.

Tablo 16: Öğrencilerin Müzik Türleri Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin Ortalama ve Standart Sapması

	N	X	SD
Türk Halk Müziği	295	1.76	0.99
Türk Sanat Müziği	288	1.14	0.92
Pop Müzik	296	2.26	1.02
Klasik Müzik	290	0.80	0.82

Katılımcıların müzik türlerine göre bilgi dağılımları arasında farkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını bulmak için, müzik türü bağımsız

değişken ve bilgi ölçeği bağımsız değişken olmak üzere tekrarlayan varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Bu sonuçlara göre katılımcıların müzik türlerine göre bilgi dağılımları arasında anlamlı farklar çıkmıştır, $F(3, 855) = 178.61$, $p = 0.001$ ($p \leq 0.05$). Bu anlamlı farkların hangi müzik türü üzerinden kaynaklandığını bulmak için Bonferroni Post Hoc testi yapılmış ve dört grup arasında anlamlı farklar bulunmuştur ($p \leq 0.05$). Sonuçlara göre tercih sırası: Pop Müzik > Türk Halk Müziği > Türk Sanat Müziği > Klasik Müzik'tir.

Sonuçlara göre öğrencilerin en az bilgi sahibi oldukları müzik türü klasik müziktir. Klasik müzik hakkındaki bilgi düzeyinin düşük olmasının klasik gitarın klasik müzik içindeki kullanımıyla ilgili bilgilerle ilişkili olma olasılığı vardır. Bu olasılığı değerlendirmek üzere öğrencilerin müzik türleri hakkındaki bilgi düzeyleri ile klasik gitar tanımlamalarına ilişkin görüşlerinin pearson korelasyon hesaplamaları yapılmıştır. Bu hesaplamalar sonucunda elde edilen sonuçlar “Tablo17” de sunulmuştur.

Tablo 17: Öğrencilerin Müzik Türleri Hakkındaki Bilgi Düzeyleri İle Klasik Gitar Tanımlamalarına İlişkin Görüşlerinin Korelasyonları

Öğrencilerin Müzik Türlerine İlişkin Bilgi Düzeyleri	Öğrencilerin Klasik Gitar Tanımlamalarıyla İlgili Görüşleri				
	Bir gitar çeşididir	Gitarın ilk ve özgün halidir	Klasik müzikte kullanılan bir çalgıdır	Pop müzikte kullanılan bir çalgıdır	Gitarın yaygın olan türüdür
Türk halk müziği ile ilgili bilgi düzeyi	-0.02	0.05	0.11	0.08	0.17*
Türk sanat müziği ile ilgili bilgi düzeyi	-0.03	0.02	0.10	0.12	0.15*
Pop müzik ile ilgili bilgi düzeyi	0.17*	0.22*	0.05	0.09	0.19*
Klasik müzik ile ilgili bilgi düzeyi	0.06	0.06	0.14*	0.14*	0.18*

Tabloda da görüldüğü gibi öğrencilerin müzik türleriyle ilgili bilgileri ile klasik gitar tanımlamaları arasında anlamlı ve pozitif korelasyonlar tespit edilmiştir. Bu korelasyonlar içinde en dikkat çekici olan klasik müzik bilgisi ile klasik gitarın “klasik müzikte kullanılan bir çalgıdır” tanımlaması arasındadır. Buna göre klasik müzik ile ilgili bilgi düzeyi yükseldikçe klasik gitarın “klasik müzik içinde kullanılan bir çalgıdır” tanımlaması da ağırlık kazanmaktadır.

Bu da örgün ve yaygın eğitim kurumlarında klasik müzik ile ilgili verilmesi gereken bilginin, klasik gitarın, klasik müzik içindeki kullanımından haberdar olunması için önemini ortaya koymaktadır.

SONUÇ

Bu bölümde araştırma bulgularıyla elde edilen sonuçlar ve sonuçlar doğrultusunda geliştirilen önerilere yer verilmiştir

1. Öğrencilerin klasik müzikle ilgili tutumlarının daha çok olumlu yönde olduğu, ayrıca klasik müziğe karşı orta derecede de olsa sevgi besledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

2. Öğrencilerin pop gitara karşı klasik gitardan daha olumlu tutumlar içinde oldukları, klasik gitarı en çok pop müziğe uygun görmektedirler.

3- Sonuçlar göstermiştir ki, katılımcılar gitarı en çok pop müziğe, en az ise Türk sanat müziğine uygun bulmuşlardır. Türk Halk ve Klasik müziğe uygunluğu bu iki grubun ortasında çıkmış, ancak uygunluk bakımından Türk Halk ve Klasik Müzik arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

4- Öğrencilerin çoğunluğunun gitara karşı ilgili bir tutum içinde olduğu ve bu ilginin aktif olarak gitar çalmayı öğrenme isteğine dönüştüğü ortaya çıkmaktadır. İlginin yüksekliğine rağmen gitar çalabilenlerin sayısının düşük olması gitar eğitimi olanaklarıyla ilgili yetersizlikler olduğunu düşündürmektedir

5- Araştırmaya katılan öğrencilerden çok azının gitar çalmayı bildiği, bu kişilerin büyük bir kısmının gitar çalmayı eğitim alarak öğrendikleri, ve çoğunluğunun pop gitar eğitimi almış oldukları ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin yarıya yakını daha önce klasik gitarla çalınan klasik müzik dinlememiş oldukları bununla birlikte klasik gitarın klasik müzikte pop müzikten daha az kullanıldığını düşündükleri tespit edilmiştir.

6- Öğrencilerin klasik gitarın klasik müzik içindeki kullanımından yeterince haberdar olmadıkları, klasik gitar parçalarını tanımadıkları, tanıdıklarını iddia edenlerin çoğunluğunun ise klasik gitar parçası olarak pop müzik parçalarını örnek verdikleri, ülkemizdeki klasik gitar sanatçılarını yeterince tanımadıkları ve büyük çoğunluğun klasik gitar sanatçısı olarak gitar çalan pop müzik şarkıcılarını örnek verdikleri ortaya çıkmıştır.

7- Öğrencilerin en çok pop müzik hakkında, en az ise klasik müzik hakkında bilgi sahibi oldukları ortaya çıkmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğrencilerin müzik türleriyle ilgili dinleme sıklıkları ve bilgi düzeyleri ile klasik gitarın klasik müzik içindeki kullanımıyla ilgili bilgileri arasında etkileşim olduğu ve klasik müzik dinleme sıklığının ve klasik müzik bilgisinin

artmasının klasik gitar hakkındaki bilgi düzeyine olumlu yönde etki ettiği sonucuna varılmıştır.

Anlaşıldığı gibi öğrencilerin klasik gitar hakkındaki bilgileri çok sınırlı ve eksiktir. Bu sınırlılığın ve eksikliğin temel nedenlerinden birisi örgün ve yaygın eğitim kurumlarında verilmesi gereken müzik eğitiminin yeterli seviyede olmamasıdır. Ülkemizdeki yaygın eğitim kurum ve kuruluşlarının çoğunluğu (radyo, televizyon, özel müzik dershaneleri...) özel ve ticari kurum ve kuruluşlardır. Dolayısıyla işleyişleri arz-talep çerçevesinde gelişmektedir. Toplumun talepleri ise aldığı eğitim ve kültür düzeyiyle doğru orantılıdır. Klasik müzikle ve klasik gitarla ilgili bilginin ve beğenin öncelikli olarak geliştirileceği yer örgün eğitim kurumlarıdır. Atatürk'ün önderliğinde başlayan ulusal çok sesli müzik kültürü hedefine ulaşılabilmesi için temel kaynak Türk halkının kendisidir. Bu doğrultuda halkın müzik bilgisi ve kültürünün gelişebilmesi için örgün eğitim kurumlarında müzik eğitime tüm içeriğiyle önem ve ağırlık verilmelidir., Bu süreçte öğretmen ve öğrenciye büyük avantajlar sağlayan ve ülkemizde çok sesli Türk sanat müziğinin gelişmesine büyük katkıda bulunabilecek bir çalgı olan klasik gitar, derslerde daha etkin şekilde kullanılmalı ve bu çalgıyla icra edilen müzikler öğrencilere tanıtılmalıdır. Ayrıca yaygın eğitim organları da bu yönde toplum ve devlet tarafından desteklenmelidir.

KAYNAKÇA

- Aktüze, İrkin, *Müziği Anlamak Ansiklopedik Müzik Sözlüğü*, İstanbul: Pan Yayıncılık, 2003.
- Chapman, Richard, *Bütün Yönleriyle Gitarlar*, Ankara: Dost Yayıncılık, 1993.
- Elmas, Yıldız, *Sorularla Gitar*, İstanbul: Pan Yayıncılık, Birinci Basım, 1994.
- Erol, Ayhan, *Popüler Müziği Anlamak*, İstanbul: Bağlam yayıncılık, Birinci Basım, 2002.
- Halvaşı, Aylin , “Türkiye’de gitar”. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 1999.
- Kanneci, Ahmet , “Gitar İçin Beste Yapmış Türk Bestecilerinin Eğitimi ve Yapıtlarının Uluslar arası Gitar Repertuarındaki Yeri”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2001.
- Özbek, Meral, *Popüler Kültür ve Orhan Gencebay Arabeski*, İstanbul: İletişim Yayınları, Altıncı Baskı, 2003.
- Say, Ahmet, *Türkiye’nin Müzik Atlası*, İstanbul: Borusan Kültür ve Sanat Yayınları, 1998.

M.Kaan KASAR-Sadık YÖNDEM

Yener, Faruk, Müzik, İstanbul: Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Beyaz Köşk (Müzik Sarayı) Yayınları No.1. Tarih Yok.

Yöndem, Sadık, “Türkiye’deki Mesleki Müzik Yüksek Öğretim Kurumlarında Klasik Gitara Uyarlanmış Türkü Kaynaklı Eğitim Müziklerinin Öğretiminde ve Seslendiriminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 1998.

Yöndem, Sadık, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Gitar Lise Hazırlık Kitabı, İstanbul: M.E.B. Devlet Kitapları Birinci Baskı, 2003.